

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูลในบทนี้ เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 260 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการเป็นขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 กำหนดจำนวนประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้ตารางสำเร็จ "TABLE FOR DETERMINING FROM A GIVEN POPULATION" ของ เครซี และมอร์แกน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวน 789 โรงเรียน เทียบเคียงกับจำนวนประชากรที่ระบุในตารางสำเร็จ 800 หน่วย ระบุให้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 260 หน่วย จึงถือเอาจำนวน 260 เป็นจำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.95 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

ขั้นที่ 2 นำจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร 260 โรงเรียน มากำหนดจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรรายอำเภอ / กิ่งอำเภอ โดยวิธีเทียบสัดส่วนจากโรงเรียนทั้งหมดในอำเภอ/กิ่งอำเภอนั้น ๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร
จำแนกเป็นรายอำเภอกิ่งอำเภอ

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนโรงเรียน ทั้งหมด	จำนวนโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประชากร	หมายเหตุ
1	เมืองนครศรีธรรมราช	92	30	ไม่นับรวมโรงเรียนสาขา
2	ปากพนัง	77	25	ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนคน
3	ทุ่งสง	51	17	เดียวกันกับโรงเรียนเดิม
4	ฉวาง	80	26	จำนวน 13 โรงเรียน
5	ร่อนพิบูลย์	66	22	คือ
6	ท่าศาลา	67	22	อำเภอปากพนัง 4 โรงเรียน
7	เชียรใหญ่	58	19	อำเภอทุ่งสง 1 โรงเรียน
8	หัวไทร	43	14	อำเภอร่อนพิบูลย์ 1 โรงเรียน
9	ชะอวด	55	18	อำเภอเชียรใหญ่ 5 โรงเรียน
10	ลิซล	45	15	อำเภอชะอวด 1 โรงเรียน
11	ทุ่งใหญ่	42	14	อำเภอลิซล 1 โรงเรียน
12	ลานสกา	23	7	
13	ขนอม	20	7	
14	พิปูน	17	6	
15	พรหมคีรี	20	7	
16	นาบอน	18	6	
17	กิ่ง อ.บางขัน	15	5	
รวม		789	260	

ขั้นที่ 3 สุ่มรายชื่อโรงเรียนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละอำเภอ กิ่งอำเภอ โดยวิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) และถือเอาโรงเรียนที่สุ่มได้ เป็นโรงเรียนที่จะขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารหัวหน้าสถานศึกษา ให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถกล่าวเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

1. ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 ข้อ ถามเกี่ยวกับ เพศ วุฒิ อายุ ตำแหน่ง และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามกาเครื่องหมาย ✓ ใน ○ หน้า คำหรือข้อความที่ตรงกับสถานภาพในขณะตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงแบบสอบถามพฤติกรรมพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (THE FUNDAMENTAL INTERPERSONAL RELIATIONSHIP ORIENTATION BEHAVIOR) ของวิลเลียม ซี. ชุทซ์ (William C. Schutz) ฉบับฟิโร-บี (FIRO-B) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย พันจันทรา คุปรัตน์ (2530 : 1-4)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ มีคำตอบเป็นตัวเลือกตามระดับความถี่ ของพฤติกรรม 6 ระดับ คำถามทั้งหมดมี 54 ข้อ แบ่งเป็นลักษณะพฤติกรรม 6 ลักษณะ ลักษณะพฤติกรรมละ 9 ข้อ คือ

1. ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์
2. ลักษณะพฤติกรรมความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์
3. ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกในการควบคุม
4. ลักษณะพฤติกรรมความต้องการในการควบคุม
5. ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพัน
6. ลักษณะพฤติกรรมความต้องการซึ่งความรักใคร่ผูกพัน

การเรียงลำดับข้อความไม่ได้เรียงตามลำดับพฤติกรรม แต่ได้แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน แต่ละตอนจะมีข้อความไม่เท่ากัน แต่ละคำถามมีตัวเลือกให้ผู้ตอบ
แบบสอบถามเลือกพิจารณาว่าตนมีระดับความถี่ของพฤติกรรมนั้น ๆ มากน้อยแค่ไหน ดังนี้

ตอนที่ 1 มีข้อความ 16 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือกที่เป็นระดับความถี่

- 1 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำจนเป็นนิสัย
- 2 หมายถึง ปฏิบัติบ่อย ๆ
- 3 หมายถึง ปฏิบัติบ้างเป็นครั้งคราว
- 4 หมายถึง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- 5 หมายถึง แทบจะไม่ได้ปฏิบัติเลย
- 6 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 2 มีข้อความ 24 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือกที่เป็นระดับความถี่
6 ระดับ

- 1 หมายถึง คนเกือบทุกคน
- 2 หมายถึง คนส่วนมาก
- 3 หมายถึง คนส่วนน้อย
- 4 หมายถึง คนบางคน
- 5 หมายถึง คนเพียง 1-2 คน
- 6 หมายถึง ไม่มีใครเลย

ตอนที่ 3 มีข้อความ 24 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือกที่เป็นระดับความถี่ 6
ระดับ

- 1 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำจนเป็นนิสัย
- 2 หมายถึง ปฏิบัติบ่อย ๆ
- 3 หมายถึง ปฏิบัติบ้างเป็นครั้งคราว
- 4 หมายถึง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- 5 หมายถึง แทบจะไม่ได้ปฏิบัติเลย
- 6 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

2. เกณฑ์การให้คะแนน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ไม่ให้คะแนนเนื่องจากเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามจำนวน 54 ข้อ ให้คะแนนโดยยึดเกณฑ์ที่ใช้กับแบบสอบถามพฤติกรรมพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลฉบับภาษาอังกฤษของ ชูทซ์ (Schutz) ซึ่งกำหนดคะแนนไว้ข้อคำถามละ 1 คะแนน ข้อคำถามหนึ่ง ๆ จะได้คะแนนก็ต่อเมื่อผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบที่เป็นระดับความถี่ตรงกับที่ระบุไว้ว่าเป็น "คำตอบที่ใช้ได้" ซึ่งคำถามแต่ละข้ออาจจะมีคำตอบที่ใช้ได้ไม่เท่ากัน บางคำถามมีคำตอบที่ใช้ได้เพียง 1 คำตอบ บางคำถามมีคำตอบที่ใช้ได้มากกว่า 1 คำตอบ ลักษณะพฤติกรรมแต่ละด้านมีคะแนนเต็ม 9 คะแนน มีรายละเอียดการแบ่งข้อคำถามแต่ละลักษณะพฤติกรรมและคำตอบที่ใช้ได้ของแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

	I	C	A
E	1	2	3
W	4	5	6

แผนภูมิที่ 5 แสดงการแบ่งพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแต่ละด้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ช่องที่ 1 ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกในกำรร่วมประสานสัมพันธ์ (Expressed Inclusion : EI)

ข้อคำถามที่	คำตอบหรือตัวเลือกที่ใช้ได้
1	1,2,3
2	1,2,3,4
5	1,2,3,4
7	1,2,3,4
9	1,2
11	1,2
13	1,2
15	1
16	1

ช่องที่ 2 ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกในการควบคุม (Expressed Control : EC)

ข้อคำถามที่	คำตอบหรือตัวเลือกที่ใช้ได้
30	1,2,3
33	1,2,3
36	1,2
41	1,2,3,4
44	1,2,3
47	1,2,3
50	1,2
53	1,2
54	1,2

ช่องที่ 3 ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพัน

(Expressed Affection : EA)

ข้อคำถามที่	คำตอบหรือตัวเลือกที่ใช้ได้
4	1,2
8	1,2
12	1,2
17	1,2
19	4,5,6
21	1,2
23	1,2
25	4,5,6
25	1,2

ช่องที่ 4 ลักษณะพฤติกรรมความต้องการในการร่วมประสาณสัมพันธ์

(Wanted Inclusion : WI)

ข้อคำถามที่	คำตอบหรือตัวเลือกที่ใช้ได้
28	1,2
31	1,2
34	1,2
37	1
39	1
42	1,2
45	1,2
48	1,2
51	1,2

ช่องที่ 5 ลักษณะพฤติกรรมความต้องการในการควบคุม (Wanted

Control : WC)

ข้อคำถามที่	คำตอบหรือตัวเลือกที่ใช้ได้
2	1, 2, 3, 4
6	1, 2, 3, 4
10	1, 2, 3
14	1, 2, 3
18	1, 2, 3
20	1, 2, 3
22	1, 2, 3, 4
24	1, 2, 3
26	1, 2, 3

ช่องที่ 6 ลักษณะพฤติกรรมความต้องการความรักใคร่ผูกพัน (Wanted

Affection : WA)

ข้อคำถามที่	คำตอบหรือตัวเลือกที่ใช้ได้
29	1, 2
32	1, 2
35	5, 6
38	1, 2
40	5, 6
43	1
46	5, 6
49	1, 2
52	5, 6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ถามสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำราและขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเขียนเป็นแบบตรวจสอบ โดยคัดเลือกหัวข้อสถานการณ์ที่เห็นว่าเป็นสถานการณ์ทั่วไป ตรวจสอบได้ง่ายและเป็นเรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามเปิดเผยได้ ไม่เป็นความลับส่วนบุคคล และเป็นเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายในแง่มุมมองต่าง ๆ แก่ทุกคน

ส่วนที่ 2 ถามพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามพฤติกรรมพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (The Fundamental Interpersonal Relationship Oriented-Behavior Questionnaire : FIRO-B) ฉบับของ ชุทซ์ (Schutz) และแบบสอบถามเดียวกันนี้ ฉบับที่แปลและเรียบเรียงโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ แล้วดัดแปลงและเขียนในลักษณะแบบเลือกตอบ โดยพยายามใช้ภาษาไทยให้สื่อความหมายในภาษาไทยที่คงความหมายเดิมตามต้นฉบับภาษาอังกฤษและสอดคล้องกับวัฒนธรรมทางภาษาของภาษาไทยด้วย

หลังจากสร้างแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนเสร็จเรียบร้อยแล้วได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้ตรวจสอบให้ถูกต้องตรงตามเนื้อหาเดิมให้มากที่สุด เหมาะสมกับสภาพของผู้ตอบ ตลอดจนการแก้ไขการใช้ภาษาไทยให้สละสลวย สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 260 คน โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อจากนั้นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แจ้งขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษา

อำเภอ กิ่งอำเภอ เพื่อให้ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารหัวหน้าสถานศึกษาที่ถูกกลุ่ม เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการส่วนตัวแนบไปกับแบบสอบถามด้วย

ในการขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ผู้วิจัย ได้นำหนังสือของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดไปมอบให้ด้วยตัวเองพร้อมกับรายชื่อ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในอำเภอ กิ่งอำเภอนั้น ๆ เมื่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ทราบเจตนาและยินดีให้ความร่วมมือแล้ว จึงได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ แบบสอบถามที่ส่งไปทุกฉบับได้แนบซองจดหมายเขียนชื่อและ สถานที่ติดต่อของผู้วิจัย พร้อมทั้งติดตราไปรษณียากรเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามบรรจุแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยได้สะดวก

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 260 ฉบับ ได้รับคืน 248 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.38 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับคืนจำแนกเป็นรายอำเภอ กิ่งอำเภอ ดังนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและที่ได้รับคืนจำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนแบบ สอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบ สอบถามที่ได้รับคืน ประชากร	ได้รับคืนคิด เป็นร้อยละ	หมายเหตุ
เมืองนครศรีธรรมราช	30	28	93.33	
ปากพนัง	25	25	100	
ทุ่งสง	17	15	88.24	
ฉวาง	26	26	100	
ร่อนพิบูลย์	22	21	95.45	
ท่าศาลา	22	20	90.91	
เชียรใหญ่	19	18	94.74	
หัวไทร	14	13	92.86	
ชะอวด	18	18	100	
ลิขิต	15	14	93.33	
ทุ่งใหญ่	14	13	92.86	
ลานสกา	7	7	100	
ขนอม	7	6	85.71	
พิปูน	6	6	100	
พรหมคีรี	7	7	100	
นาบอน	6	6	100	
กิ่ง อ.บางขัน	5	5	100	
รวม	260	248	95.38	

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

1. การตรวจให้คะแนน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม ตรวจวิเคราะห์โดยหาราคาความถี่ และร้อยละของแต่ละสถานภาพ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ระบุแล้ว ซึ่งจะได้คะแนนลักษณะพฤติกรรม 6 ลักษณะ แต่ละลักษณะพฤติกรรมมีคะแนนเต็มลักษณะพฤติกรรมละ 9 คะแนน คือ

1. พฤติกรรมการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์
2. พฤติกรรมความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์
3. พฤติกรรมการแสดงออกในการควบคุม
4. พฤติกรรมความต้องการในการควบคุม
5. พฤติกรรมการแสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพัน
6. พฤติกรรมความต้องการความรักใคร่ผูกพัน

2. การหาคะแนนเฉลี่ยของลักษณะพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยของลักษณะพฤติกรรมทั้ง 6 ลักษณะ จากคะแนนที่ได้จากการตรวจตามข้อ 1 ของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} คือ คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

3. การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้ง 6 ลักษณะ คำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนลักษณะพฤติกรรมทั้ง 6 ลักษณะ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหมด โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X-\bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ S.D คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X คือ คะแนนพฤติกรรมแต่ละด้าน
 \bar{X} คือ คะแนนเฉลี่ยแต่ละพฤติกรรม
 N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

4. การจำแนกระดับลักษณะพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จำแนก
 ระดับ
 ลักษณะพฤติกรรมทั้ง 6 ด้าน โดยใช้เกณฑ์แบ่งระดับพฤติกรรมจากคะแนนเฉลี่ย
 ดังนี้

คะแนนพฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม
7 - 9	สูง
4 - 6	ปานกลาง
0 - 3	ต่ำ

หมายเหตุ คะแนนเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ถ้ามากกว่า 0.5 ให้ปัดเศษขึ้นไปเป็นจำนวนเต็ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย